

Človeški glas v SNG Nova Gorica: ko je telefon še edina vez

V režiji Ajde Valcl

Lejla Švabič | 21. december 2018 ob 16:17
Nova Gorica - MMC RTV SLO

Človeški glas je režirala Ajda Valcl, dramaturg je bil Marko Bratuš, igra Helena Peršuh, scenograf Matej St...

Brez telefona si ne znamo predstavljati svojega življenja; telefon že vse od začetkov obstoja krepi status povezovanja na daljavo, žica pa je (bila) očitna vez. Čeprav je ta pogosto vprašljiva.

Drama Jeana Cocteauja Človeški glas (prvo javno branje je bilo leta 1929), ki je od oktobra dalje na ogled v SNG Nova Gorica, se osredotoča na žalostno žensko, ki jo je – vse tako kaže – nedavno zapustil moški, zdaj pa čaka na njegov telefonski klic. V manj kot slabi uri smo priča čustvenemu telefonskemu pogovoru, ki pa, kot že sam naslov drame namiguje, pogosto išče samo bližino sočloveka. Ampak ta se zgodi samo preko slušalke.

Režiserka Ajda Valcl z dramaturgom Markom Bratušem, ni želela prikazati sodobnega statusa telefona; tega ko nam 'resnično ni več živeti brez telefona', ko vsak trenutek preverimo ali smo še priklopljeni na katerokoli že omrežje, ko preverjamo elektronsko pošto, sporočila, ad hoc polnimo vrzeli znanja in iščemo takšne in drugačne informacije. Telefon v Človeškem glasu ni pametni telefon, je telefon, ki še premore žico, pa čeprav je ta le navidezno realna (v kontekstu navidezne realnosti ureditve odrskega prostora), in hkrati je prav ta žica še edina vez med enim in drugim človeškim glasom. Predvsem pa je to tisti telefon, ki je še imel osrednje mesto v stanovanju, da se ga je povsod slišalo, ko je zazvonil. To je telefon za katerim je govorec dobro skrit in lahko to skritost za slušalko izrablja sebi v prid.

Kar Ona tudi počne. Ona Helene Peršuh je že od samega začetka v nezavidljivem stanju nekakšne nesrečne psihoze, posledice neželjenega razhoda z ljubimcem, kar igralka v 50 minut dolgem monologu razplasti, stopnjuje, mestoma v to stanje vnaša trenutke sreče in zadovoljstva (predvsem na začetku), mestoma je žrtev in plen, mestoma pa plenilec, ki na svojo žrtev nepremično preži preko žice. Ta se, kot vse tehnološke povezave, obnaša tudi samosvoje, zvezo prekinja telefonistka ali gospa s tretje linije oziroma telefonskega dvojčka (danes bi to bil slab singal ali slab wi-fi). Vsaka prekinitev za Njo pomeni novo stisko izhajajočo tudi iz komunikacije prek tehnologije.

Izumiteljstvo telefona ni povsem jasno, bistveno pa so k izumu prispevali Antonio Meucci, Philip Reis in Alexander Graham Bell, slednji je pogosto naveden kot edini izumitelj. Foto: Peter Uhan/SNG Nova Gorica

Prav tem smislu je škoda, da ne glede na to, da je besedilo nastalo pred sto leti (ali pa prav zato), v uprizoritev ni vnešenih več sodobnih segmentov, ki bi delovali kot aluzije na današnji status telefonov. Tej interpretaciji v prid govori le ureditev prostora (scenograf Matej Stupica), ki v središče postavlja iz 'nikjer' visečo slušalko, kot središčno točko Njenega notranjega in zunanjega sveta, ob tem pa v ozadju visijo tudi drugi predmeti kot znaki protagonistkininih notranjih prostorov, želja, preteklih dogodkov (med njimi je tudi lutka fetusa, starih čevljev, zvezka, ...). Nerealistično zasnovan prostor napoveduje sicerjšnjo uprizoritveno smer. Glavna teža je na igralki, njenem fokusu in izrazni moči, pri tem pa jo suqestivno podpira glasbena

Foto: Peter Uhan/**SNG Nova Gorica**